

Uffe Elbæks tale ved Aalborg Katedralskoles 50-års-jubilæum

Taler

Uffe Elbæk
Forfatter og fhv. kulturminister

Dato

27. juni 2025

Sted

Aalborg Katedralskole

- 1 Da jeg blev spurgt om jeg ville sige nogle få ord, som repræsentant for os 50-års-jubilarer, var jeg oprigtigt usikker på, om jeg var den rette.

- For her står en 50-års-jubilar der aldrig ønskede at gå på Katedralskolen. Mine
5 tre gymnasie-prioriteringer var: På førstepladsen Hasseri. På anden pladsen: Aalborg Hus. Og på tredje og sidstepladsen: Nørresundby.

Og hvad skete der så: Jeg blev optaget på Katedralen.

- 10 Så hvordan holder man en jubilæumstale, når jeg den gang havde et så ambivalent forhold til skolen.

- Forvent derfor ikke en romantiserende, nostalgisk tale. Men husk samtidig, at Katedralskolen den gang var en meget anden skole end den er i dag. Tiden var
15 en anden. Kulturen en anden. Relationen mellem elever og lærer en anden. Undervisningsformen en anden.

- For selvom nye pædagogiske vinde var begyndt at blæse, var Katedralen stadig indbegrebet på disciplineret – ja, til tider nærmest skræmmende disciplineret –
20 konservatisme.

Derfor var det eneste jeg ønskede, da jeg sad og ventede på at få mit eksamensbevis, at lægge mine tre gymnasieår bag mig.

- 25 Så hurtigt som overhovedet muligt.

For Katedralen var ikke et godt rum for mig at være i.

30 Det var skolen måske for andre af jer 50 års jubilarer der er til stede i dag? Så igen: Min historie er en ud af mange historier om Katedralen den gang. Men jeg ved, at jeg ikke var den eneste der følte mig som en outsider. Små-forkert. Ved siden af. Og derfor havde vi alle hver vores overlevelsesstrategi.

35 Min var – paradoksalt nok – at fremstå så cool, skråsikker og ligeglad som overhovedet muligt. Selvom jeg var det stik modsatte indeni: Følsom, søgende, åben.

40 Det slog mig, da jeg tænkte tilbage på min gymnasietid, at jeg ikke kan huske, at jeg en eneste gang fik spørgsmålet: Hvordan har du det egentligt? Hvad optager dig? Hvad drømmer du om? Hvad brænder du virkelig for?

Den slags personlige spørgsmål var utænkelig. Fokus var på det faglige. Punktum. Og det blev taget for givet, at hvis ellers ens karakterer var gode nok,
45 skulle man fortsætte på universitetet.

Længere var den ikke.

Der var én rigtig vej efter Katedralen: Den akademiske.
50

Hvis jeg ikke havde haft så gode og tætte venskabsrelationer på den årgang jeg gik på – og den over os – ved jeg ikke hvordan jeg havde overlevet de tre år.

Plus at der var nogle få lærere, som jeg følte, så mig.
55

Uden mine gymnasievenner og de omtalte lærere, var jeg aldrig blevet student.

Når jeg i dag ser på klassebillederne fra den gang, ser jeg en gruppe unge, som prøver så godt som muligt – hver især og sammen – at finde vores plads i
60 verden. Ja, finde ud af hvad vores vej efter Katedralen skulle være.

Selvom vores drømme og forhåbninger var forskellige, var vi dog enige om en ting: Frisuren. Vi havde alle langt hår den gang. Og en ting mere: Det sidste vi kunne drømme om, var at tage en studenterhue på hovedet.
65

Det var vores form for ungdomsoprør. Et lille ekko af det store ungdomsoprør.

70 Dvs. alt det der skete ude i den store verden de år. Fra studenteroprøret i Paris
over Nellikerevolutionen i Portugal til USA's nederlag i Vietnam. For ikke at
glemme, hvor stort det var for os at Nixon måtte gå af som præsident pga. af
Watergate-skandalen.

75 Et ungdomsoprør, som også over tid flyttede Katedralskolen et andet og bedre
sted hen.

Så tak, tak, tak for det ungdomsoprør.

80 Og så et par ord om verden i dag.

Lige som for 50 år siden, er verden i dag under radikal forandring.

Men desværre med modsat fortegn.

85 Hvor verden for 50 år siden åbnede sig op, gamle hierarkier blev revet ned og
nye demokratiske rum blev erobret, ser vi i dag potentielt ind i en historisk
periode defineret af, at de magtfulde igen har suveræn magt ret til at tage hvad
de vil have. Uagtet omkostningerne for alle os andre.

90 Jeg behøver blot at sige Trump, Putin, Orban, Erdogan, Xi og Modi, så ved I
hvad jeg snakker om.

Nogle påstår, at vi er trådt ind i rovdyrenes tidsalder. Andre solo-imperiernes
tidsalder.

95 Uanset hvad vi kalder den fremtid vi kikker ind i, så har jeg personligt aldrig
været så usikker på verdens tilstand som nu.

I en sådan situation er det snublende let at drømme om en tid der en gang var.
100 Hvordan vores samfund så ud for 25 eller for 50 år siden.

Men dette nostalgiske sug efter en gylden fortid er det sidste vi har brug for.

Vi har til gengæld brug for – ikke bare fra jer unge – men fra os alle sammen, på
105 tværs af generationer, at vi aktiverer vores kollektive forestillingsverden om, at et
langt mere demokratisk, progressivt og grønt samfund ikke bare er muligt –

men afgørende vigtigt.

- 110 Desværre er vores kollektive forestillingsverden svækket. Mange af os har lettere ved at forestille os at verden går under, en at vi får denne smukke planet på ret kurs igen.

Men det kan vi.

115

Også selvom det bliver den vildeste, vildeste rutsjetur.

- En rutsjetur som til gengæld vil kalde på det allerbedste i os: Vores kreativitet, handlekraft, fællesskabsfølelse, udsyn, mod, indlevelse og ikke mindst
120 tålmodighed og solidaritet.

En kæmpe opgave. Men også en fantastisk opgave at få: At vise de fremtidige generationer, hvad vi er i stand til at skabe sammen, når det virkelig galte.

- 125 Og så til jer afgangselever: Uanset hvilke planer I har for jeres umiddelbare fremtid – om I skal på højskole, have et barjob i Berlin, starte virksomhed med vennerne eller begynde på jeres videregående uddannelse efter sommerferien – ved jeg, at I får brug for at have et stærkt værdikompas at navigere efter.

- 130 Jeg håber, at I – udover jeres eksamensbevis – tager et godt personligt værdikompas med jer fra Katedralskolen.

For i de kommende måneder og år, skal I træffe rigtig mange små og store personlige beslutninger.

135

Hvor det er afgørende, at I kan mærke – helt ned i maven – hvad der føles rigtigt eller forkert, meningsfuldt eller ligegyldigt, interessant eller kedeligt.

- De beslutninger I træffer nu, vil være med til at definere, hvilken livsvej I ender
140 med at gå ned ad. Men uanset hvilken vej I vælger, så lov mig, at det er en vej, der har det rigtige hjerteslag for jer.

- For mit eget vedkommende valgte jeg først at tage på højskole. Derefter hed det Christiania. Og lige derefter de besatte huse på Nørrebro. Her boede jeg indtil
145 jeg havde tjent nok penge til, at jeg kunne købe en returbillet til New York

sammen med mine to bedste gymnasievenner her fra Katedralskolen.

150 I New York købte vi en flyder af en bil, som vi kørte USA og Mexico tynd i.
Resten er historie – får jeg lyst til at sige.

Men også en historie, hvor alt blev helt, helt anderledes, end jeg havde troet.

155 Men det der skete, var det helt rigtige. For så fik jeg lært det, jeg skulle.

Måske blev mit liv som det blev, fordi jeg aldrig nogen sinde formulerede en karriereplan for mig selv.

160 Til gengæld var jeg så klar på både at kysse og blive kysset.

Så ud på livets dansegulv med jer, og hold ikke jeres livskraft tilbage.

Ikke et sekund.

165 Lov mig det.

Tillykke med studentereksamen.

170 **Kilde**
Manuskript modtaget fra taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler

Kildetype
Digitalt manuskript

175 **Tags**
Festtale, Jubilæumstale

URI
<https://www.dansketaler.dk/tale/uffe-elbaeks-tale-ved-aalborg-katedralskoles-50-ars-jubilaem>

180